

УДК 372.881:316.454.52

Сухарева А.

Бердянський державний педагогічний університет

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Науковий керівник: к. філол.н., доцент О. В. Дуброва

Sukhareva A.

Berdiansk State Pedagogical University

THE FORMATION OF SOCIO-CULTURAL COMPETENCE AS A COMPONENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE

Supervisor: Dubrova O.

Ключові слова: соціокультурна компетенція, компетентність, спілкування.

Keywords: socio-cultural competence, competence, communication.

Сьогодні у світі активно відбуваються процеси інтеграції. І саме в контексті цих процесів виникає необхідність у формуванні в майбутнього покоління поважливого ставлення до духовних цінностей інших культур, вміння проявляти толерантність по відношенню до її представників, а також готовності до сприяння налагодженню міжнародних культурних зв'язків і успішного здійснення міжкультурного співробітництва. Саме цим обумовлена **актуальність** досліджуваної теми.

Дослідженнями формування соціокультурної компетенції займалися такі вчені як Є. Верещагін, Н. Гальськова, В. Костомаров, О. Леонтьєв та інші.

Метою роботи є розглянути особливості формування соціокультурної компетенції в навчанні іноземній мові, а також сутність таких понять, як компетентність та компетенція.

Методи дослідження: критичний аналіз методичної літератури, метод синтезу.

Кожний народ має свої особливі умови, за яких проходила його соціалізація. Це знаходить своє вираження в унікальних системах сприйняття, мислення та поведінки кожного з народів, а також традицій та звичаїв. Слід зазначити, що навіть ті елементи культури, які були запозичені певним народом, згодом переосмислюються, та здобувають нового, власного значення, вже відмінного від первісного. Отже, навчання іноземній мові повинно мати за мету залучення учнів до концептуальної системи іншомовного лінгвосоціуму. Не можна відокремлювати мову і культуру, оскільки вони є взаємообумовленими. Однак необхідно не просто надати культурологічні факти для заучування їх учнями, а сформувати в них вміння по-перше, порівнювати соціокультурний досвід народу, мова якого вивчається, із власним досвідом, та по-друге, діяти у різних комунікативних ситуаціях на основі здобутих знань [1, с. 50].

Формування в учнів соціокультурної компетенції, як елементу комунікативної компетентності, є пріоритетом при навчанні іноземній мові. Слід розрізняти поняття компетентність та компетенція.

Компетентність – це здатність до виконання певної діяльності. А компетенція – змістовний компонент такої здатності у вигляді знань, умінь, та навичок, що здобуваються в ході навчання.

Соціокультурна компетенція, таким чином, це знання учнями національно-культурних особливостей соціальної та мовної поведінки носіїв мови: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії та культури, а також способів використання цих знань в процесі спілкування [2, с. 140].

Н. Д. Гальськова говорить також про таке поняття як, «вторинна мовна особистість», яке частково відповідає визначенню поняття «соціокультурна компетенція». «Вторинна мовна особистість» складається на основі оволодіння «вербально-семантичним кодом» мови, що вивчається, тобто мовної картини світу носіїв мови. Формування моделі вторинної мовної особистості передбачає формування сукупності здібностей до іншомовного спілкування людини на міжкультурному рівні, тобто адекватну взаємодію із представниками інших культур [1, с. 49].

До соціокультурної компетенції входять наступні компоненти: країнознавча компетенція, лінгвокраїнознавча компетенція, соціолінгвістична компетенція.

У формуванні соціокультурної компетенції в учнів найвагомішу роль відіграє саме вчитель, який є організатором навчального процесу. Саме вчитель демонструє учням як особливості культури та мислення відображуються у мові народу, та навпаки, які культурологічні знання можна почерпнути з тих самих мовних одиниць. Доцільним при цьому є використання, відповідно, соціокультурного підходу. Цей підхід можна розглядати як один із варіантів комунікативної концепції навчання, розробленої під керівництвом Є. І. Пассова [Цит. за : 2, с. 103–104]. Сутність цього підходу полягає у наступному:

1) Шлях оволодіння мовою є освітнім процесом, зміст якого – культура країни, мова якої вивчається. Таким чином іншомовна культура є головним джерелом іншомовної освіти в чотирьох аспектах: пізнавальному, розвивальному, виховному на навчальному.

2) Діалог культур як співвідношення фактів з галузі художньої творчості та способу життя носіїв мови є основою навчання в пізнавальному його аспекті. Цей напрям вивчення мови та культури активно розвивається у рамках порівняльного лінгвокраїнознавства.

3) Щодо виховного аспекту, то акцент робиться на виявленні спільних та відмінних рис у моральних орієнтирах життя двох народів.

4) Задачею розвивального аспекту є формування стійкої мотивації до вивчення мови та іншомовної культури в діалозі з рідною.

5) Навчальна ціль полягає у формуванні комунікативної та соціокультурної компетенції з опорою на рідну мову учнів [2, с. 104].

Отже, соціокультурна компетенція є важливим структурним елементом комунікативної компетентності, та є необхідною умовою для успішного здійснення комунікативного акту на міжкультурному рівні. Соціокультурна компетенція формується в контексті діалогу культур, із врахуванням відмінностей між ними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам : Пособие для учителя.– 2-е изд., перераб. и доп. – М. : АРКТИ, 2003. – 192 с.
2. Щукин А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика : Учебное пособие для преподавателей и студентов. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Филоматис, 2006. – 480 с.